

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Szék Ernő*

Cím: *Bontják, bontják...*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp

(Hely)

1936 X 13

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

"London" szállo-

Idő

"1936"

Személy

Közp. nyomt. XX.

Bontják, bontják...

Mindennap odanézek legalább egyszer a London-szálloda felé, mert mindennap átkelek a Berlini-téren.

Valami két hónapja, hogy elkezdték az épület lebontását.

Most már ott tartanak, lebontották a két emeletjét, sőt a földszintes magasságnál is lejjebb vannak már a London falai.

Még egy hét, két hét, eltűnik a Vilmos császár-ut sarkáról az ódon szürke London, elmerül szép lassan, mint a süllyedő hajó a tengeren. Emlék lesz belőle, a mi emlékjünk, akiknek a Pestjéhez, a fiatalságához a vén, sötét London-szálloda is hozzátartozott, csakugy, mint a napsütötten mosolygó virgonc Panama-kalap.

Most két hónapja körülpalánkolták ezt a Londont, halkán hozzáfogtak a bontáshoz, szinte titokban. Emlékszem, valami kis bánat lebbent el a lelkeimen, mikor észrevettem, hogy a Nyugati felőli oldalán a lehántott vakolattal elhullott már egy pár betű a német feliratából: *Hotel zur Stadt London*. Kedveltem azokat a vén, jellemes fekete betűket.

Azután mondom néztem, nézegettem, hogy lesznek nap mint nap alacsonyabbak a London tetőtlen falai.

Alig tett valami zajt az épület bontása, egyszer-egyszer hallott csak az ember egy csákány-csendületet a Berlini-tér villamoscsikarása, autómörgése közt. A munka pedig dugva folyt a palánkon belül, por is alig szállott a falak fölé, a Vilmos császár-ut felé volt a palánknak a kapuja, azon közlekedtek akiknek a haldokló házzal dolguk volt; itt-ott targoncát nyomkodott kifelé egy napszámos, a targonca tetésen volt rakva megfakult téglával.

Belé lehetett azután látni, a palánk felől, a bontást szenvedő vendégszobákba, mikor a külső falak lejjebb, lejjebb bontódtak. Persze, már se butor, se kép a falon, se kályha a sarokban; a bá-

gyadt barna, meg zöldes tapéta, az is elhasogatva, meg a leszakadt csengőszinórok, meg még a régi gázvilágítás csövei, amelyek eláruhájk magukat a falban, ahol már leszédtek a vakolatot. Mennyi bolond és borzadalmas álma és mennyi álmatlansága, mennyi mámore és mennyi sirdogálása, öngyilkosság előtti járkálása, levélírása a vendégeknek, akik vagy száz esztendőn át ide szállottak a Londonba. A tűkör se fog már rájuk emlékezni, a csönd se gondol többet szegényekre, kik itt voltak és elmentek.

Oda-oda pillantok két hónap óta a bontást szenvedő falakra, éppen csak a szemembe fogadni, mennyit változott megint és megint a falak peremének a hullámvonala. Olyan valami ez, mint egy végtelen lassu, néma tangó modulációja. Meg olyan mint a dülöngő tenger hullámainak az emelkedése, esése.

A rom vonalainak harmóniája van. Titok az, csoda; az Idő az a mester, aki a rom architektúrái szépségén munkál. Némelyik nemes várrom felett (vagyis alatt) az az ember érzése, mintha ezen mód született volna, mintha a Természet maga költötte volna a romot, akár egy magasztos háttásu alkonyfelleget.

Eszembe jutott a minap a bontódó London előtt, hogy annyi idő alatt, amennyit ennek az épületbontásnak szentelnek, talán kétszerakkora új házat is fel lehet építeni. Csuda, mennyi drága időt elpazarolnak. Ha például megkérnék a

katonaságot, adjon egy nagykaliberű ágyut erre a célra, az egy óra alatt szitává lötte volna az agg London-szállodát.

No persze, ahogy ezt a laikus elképzeli. Micsoda szörnyű kárt tettek volna a szerte repülő téglatömegek, tüvegek, vastraverzek életben és épületeiben.

Tudom, ahogy tudnom is illik, hogy a házbontásnak kényes törvényei vannak. Ilyen lassan, óvatosan kell ennek a műveletnek végbe menni. Építészek vannak, akiket ezen a mai betegséges nyelven leépítészeknek nevezhetnénk, akik egyes-nesen erre a házbontó művészetre készültek. (A

da 1926 — 8891

freudisták dolga a lelkükben a rombolás komplexusát kikutatni.) Sőt külön, különlegesen erre nevelt köműveseknek kell a rontást-bontást végzni. Kímélni tudni a szomszéd ház tűzfalát, mert a szomszéd ház bizonyos mértékig a mellette valóra támaszkodik. A csákányt finom kézzel lendíteni, téglát el nem rongálni. Érteni vakolatfejtéshez, csövek, drótok kimentéséhez, padlófölszedéshez. Mert a legmorzsább anyag is érték. Arra mindre egy másik erre született vállalat számít. Amely a lebontott házanyagot új építkezés céljaira átveszi s tovább adja. Mint a Kazár-utca az uraságoktól levett öltönyt.

A komor, vén Londonból üde, világos, virágos családi házacskák épülnek majd Palotán, Szentlőrincen, Erzsébeten. Szálljon rájuk az Isten áldása, mint pünkösti harmat a piros rózsára.

Szép Ernő.